

KOSGEB'İN UYGULAMALI GİRİŞİMCİLİK SERTİFİKASI EĞİTİMİ KURSLARINA KATILAN KURSIYERLERİN GİRİŞİMCİLİK POTANSİYELLERİ VE EĞİLİMLERİ

Sevda MUTLU

Yard. Doç. Dr., Cumhuriyet Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü
smutlu75@gmail.com

ÖZ

Bu çalışma, KOSGEB (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı) tarafından verilen uygulamalı girişimcilik eğitimi sertifikası kurslarına katılan kursiyerlere yöneliktir. Uygulamalı girişimcilik eğitimi sertifikası kurslarına katılan girişimci adaylarının, girişimcilik potansiyellerini, girişimciliğe bakışlarını, girişimci olma isteklerinin ardında yatan çekici ve itici nedenleri, girişimcilik planlarını ve girişimciliklerinin önünde gördükleri engellerin neler olduğunu tespit etmeyi amaçlamaktadır. KOSGEB tarafından verilen uygulamalı girişimcilik eğitimi sertifikası kurslarına katılan 180 kursiyerden, araştırmaya katılmayı kabul eden 117 kişiye yüz yüze görüşerek anket uygulandı. Ayrıca kursiyerlerin girişimcilik potansiyelini tespit etmeye yönelik Rathus'un atılganlık ölçeği uygulandı. Kursiyerlerin girişimcilik sertifikası almasının en önemli nedeni, birlerinden bir şeyler beklemekten vazgeçmesi ve kendisi için bir şey yapması gerektiğine inanmasıdır. Girişimciliğin çekici nedenleri cinsiyete göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Kursiyerlerin girişimciliklerinin önünde gördükleri en önemli problem sermaye teminidir. Kursiyerlerin katılmış oldukları kurs ve alacakları sertifika hakkında olumlu görüş geliştirdikleri tespit edildi. KOSGEB'in girişimciliği teşvik etme noktasındaki işlevini önemli derecede yerine getirdiğini söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik Potansiyeli, Uygulamalı Girişimcilik Sertifikası Eğitim Kursu, KOSGEB, Rathus Atılganlık Ölçeği.

ENTREPRENEURIAL POTENTIALS AND TENDENCIES OF TRAINEES WHO ATTEND KOSGEB'S APPLIED ENTREPRENEURSHIP CERTIFICATE TRAINING

ABSTRACT

This study is intended for trainees who attend KOSGEB's applied entrepreneurship certificate courses. The study aims to determine the entrepreneurship potentials, their view point on entrepreneurship, the

attractive and propelling reasons behind their wish to become entrepreneurs and what they see as barriers against their entrepreneurship plans and entrepreneurship. A survey has been given to 117 people face to face out of 180 trainees who accepted to participate in the study and attended KOSGEB's applied entrepreneurship training certificate courses, organized jointly by Sivas Chamber of Commerce Women Entrepreneurs Board, Sivas Chamber of Commerce Young Entrepreneurs Board, Sivas Chamber of Artisans and Sivas Youth Association, in April-March 2013, in Sivas. In addition, Rathus's assertiveness scale which is used for determining the entrepreneurship potential of the trainees has been applied. The most important reasons for the trainees to have an entrepreneurship certificate are that they "give up waiting for other people to do something and their belief that they should be doing something for themselves". The attractive reasons for entrepreneurship show meaningful differences in accordance with the sexes. While the socioeconomic aspects of entrepreneurship are more significant for female trainees, financial reasons are more attractive for male trainees. The most important barrier the trainees see against their entrepreneurship is obtaining capital. As a result, it has been concluded that trainees have developed a positive point of view in terms of the course they have attended and the certificate they will be receiving. We may say that, KOSGEB significantly carries out its function in encouraging entrepreneurship.

Keywords: Entrepreneurship Potential, Applied Entrepreneurship Certificate Training Course, KOSGEB, Rathus Assertiveness Scale.

GİRİŞ

Küreselleşen dünya ekonomisinde girişimcilik, ülke kalkınmasında giderek önem kazanmaktadır. "Bir ülkenin kalkınması ve gelişmesi; hızla değişen koşullara uyum sağlayabilme yetisine sahip, ekonomik büyümeye katkı sağlayabilecek girişimciler yetiştirebilmesine bağlıdır. Girişimcilerin değeri, kazandıkları büyük miktarlardaki paralarla değil, aksine oluşturdukları ekonomik değerlerle ölçülmektedir" (Durukan, 2007:29). Türkiye açısından, özellikle son dönemde GEM 2012 Raporuna göre, Türkiye'nin girişimcilik notu yükselmiştir (Xavier S. R., Kelley D., Kew ve diğerleri, 2012). Girişimcilik politikalarının öne çıkan işlevi, ülke ekonomisinin gelişmesine katkı sağlamasıdır. Gizli işlevi ise, işsizliğin çözümüne olan katkısıdır. Girişimci hem kendisi iş piyasasında yer alarak, hem de işletmesinde çalıştıracağı kişileri iş piyasasına çekerek işsizliğin çözümüne önemli bir katkıda bulunmaktadır. Hem ülke ekonomisinin gelişmesi hem de işsizlik sorununun çözümündeki önemli işlevlerinden dolayı, Türkiye'de

girişimciliğin özendirilmesi ve desteklenmesi politikalarına ivme kazandırılmıştır.

Girişimcilik alanında izlenen en önemli politikalarından biri de KOSGEB'in (Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı) yeni iş kuracak ya da işlerini geliştirmek isteyenlere yönelik yapmış olduğu destek programlarıdır. KOSGEB'in bu destek programlarının ilk aşaması uygulamalı girişimcilik sertifikası eğitim programıdır. Çeşitli dernekler ve kurumlar bu eğitim programını düzenleyebilmekte ve isteyenler herhangi bir ücret ödmeden bu programa katılabilmektedirler. Eğitim programını başarıyla tamamlayan kursiyerlere girişimcilik sertifikası verilmektedir. Bu sertifikaya sahip olanlar KOSGEB'in iş kurma hibe ve kredilerinden yararlanabilme şansına sahip olacaktır. Kısacası, girişimci adayının KOSGEB'in desteklerinden yararlanabilmesi için öncelikle "girişimcilik sertifikasına" sahip olması gerekiyor. Bu nedenle girişimci olmak, kendi işyerlerini açmak isteyenler için Uygulamalı Girişimcilik Sertifikası Eğitim Kursları önemlidir.

1. LİTERATÜR

Girişimci, "üretim için bir işe girişen, kalkışan kimse: ticaret, endüstri vb alanlarda sermaye koyarak girişimde bulunan kimse" (TDK, 2005:763) dir. Bir girişimci üç temel özelliğe sahip olmalıdır:

1. Hedeflediği alanda başarılı olmaya yönelik yüksek bir motivasyon sahibi olmalıdır.
2. Risk almalı ve yenilikçi olmalıdır.
3. Girişilen alanla ilgili bilgi sahibi olma temelinden yükselen yüksek bir koordinasyon becerisine sahip olmalıdır (Öktem, Aydın ve Ekinci, 2007:50). Dikkat çekilen bu eğitim boyutu, araştırmamızın konusunu oluşturmaktadır.

Girişimciliği, toplumun sosyo-kültürel yapısından bağımsız düşünemeyiz, bunun yanı sıra bu yapı tarafından belirlenen birçok boyutu olduğunu söyleyebiliriz. "Girişimcilik, bir bakıma kültürel bir refleks, bir ifade aracıdır. Toplumların kültürel bağlamları, girişimci tutumları ya da girişimcilik stillerini önemli ölçüde etkiler. Çünkü kültür, toplum üyeleri için genel davranış düzlemi oluşturur; risk almada, belirsizlikten kaçınmada, değişime direnç göstermede, yeniliklere karşı takınılan tavırda belirleyici, yönlendirici bir rol oynar. Bundan dolayı girişimcilik, farklı kültürler açısından farklı

şekillerde kendini gösterir, ülkeden ülkeye hatta bölgeden bölgeye farklılık gösterir” (Başer ve Büber, 2012:142). Girişimcilik doğuştan mıdır, yoksa sonradan mı oluşur? tartışmaları yapılırken insanın girişimci olarak doğmadığı; var olan potansiyelin kültürel, sosyolojik, psikolojik, sosyo-psikolojik, politik ve ekonomik çevre faktörleri ile bireylere kazandırıldığı inancı yaygınlaşmıştır. Sosyal ve ekonomik değerler üretebilmek, işletmeler ortaya çıkarabilmek ve gelişim kaydederek, hem bireysel hem de toplumsal fayda sağlayabilmek adına iyi bir eğitime ihtiyaç duyulur (Bozkurt, 2011:1). Türkiye'nin tarihsel-toplumsal özellikleri göz önünde bulundurulacak olunursa girişimcilik eğitimi, daha da önem kazanmaktadır. Şöyle ki, Osmanlı İmparatorluğu'ndan miras olarak alınan sosyo-kültürel ve ekonomik yapıda özel mülkiyet ve sermaye çok sınırlı olduğu için girişimcilik oldukça zayıftı. Bu nedenle Türkiye, başlangıçta kapitalist bir ekonomik yapıya sahip olamadığından dolayı, 1930'larda devlet eliyle toplumu kurma ve inşaa etme çabası içerisinde devletçi politikadan başka bir yol izleyememişti. Dolayısıyla, her ne kadar o günden bugüne, ekonomik alanda pek çok değişim ve gelişim olsa da, sosyolojik olarak sosyo-kültürel yapıda girişimcilik olgusundaki değişim aynı hızda olamamıştır. Bu nedenle, ülkemizde girişimcilik kültürü ve anlayışı alanındaki bu açığı kapatabilmek için girişimcilik eğitimi önem kazanmaktadır.

Girişimcilik özellikle son ekonomik kriz nedeniyle tüm ülkelerin politik gündeminde işsizlik ve büyüme sorunları için bir çare olarak görülmektedir. Ancak girişimciliğin geliştirilmesi ve yeni girişimcilerin oluşturulması için ulusal düzeyde politikalar gereklidir. Bu gerekli politikalardan biri de girişimciliğin teşviki için eğitim programlarıdır (Aksun, Yıldırım, 2011:663). Avrupa'da ve Amerika'da verilen girişimcilik eğitimi, içerik ve kapsam açısından Türkiye'nin çok çok ilerisindedir. Türkiye'deki üniversiteler, ön lisans düzeyinde incelendiğinde, doğrudan girişimcilik programlarının sayısının son derece yetersiz olduğu görülmektedir (Bozkurt, 2011:45). Türkiye'deki 95 kamu üniversitesinin sosyal bilimler enstitüleri de dahil olmak üzere 360 akademik birimlerin web sitelerinin analizini yapan bir araştırma bulguları, Türkiye'de kamu üniversitelerde öğrencilere yönelik girişimcilik derslerinin ekonomik büyüme ve istihdama katkıda bulunacak girişimciler oluşturmak ve onlar için gerekli beceri sağlamada yeterli olmadığını göstermiştir (Aksun, Yıldırım,2011:663). Maalesef girişimcilik eğitimi, üniversitelerin belli bölümleriyle (işletme, iktisat vs.) sınırlı kalmaktadır. Örneğin, sosyoloji bölümünü bitiren bir üniversiteli

genç bir araştırma şirketi açarak girişimci olabilir/olmak isteyebilir ancak üniversitede girişimcilik adına herhangi bir eğitim ve ders al(a)mamıştır.

GEM (Global Entrepreneurship Monitor) 2012 raporunda Türkiye'de eğitim seviyesi yüksek kesimlerinde girişimciliğin arttığını rapor etmiştir (Xavier, Kelley, Kew ve diğerleri, 2012). Bu açıdan, girişimcilikte eğitimin önemini bir kez daha anlaşıyor. Eğitim, girişimciliğin ortaya çıkmasındaki ve gelişmesindeki en büyük yardımcı faktörlerden biridir. Eğitim sadece girişimciliğin başlangıç aşaması için değil, ilerleyen aşamalarında da karşılaşılan problemlerin çözümünde yardımcı olmaktadır (Bozkurt, 2011:29). Girişimcilik eğilimi olup da bu eğilimi ortaya çıkaramayan bireylerde de girişimcilik eğitimi önem kazanmaktadır. "Girişimcilik eğitimi bireyin potansiyelini keşfetmesini hızlandırmaktadır ve yeteneklerini geliştirip başarı şansını artırmasına yardımcı olmaktadır. Bu nedenle girişimcilik eğitimi, girişimcilik eğilimini pozitif yönde etkilemektedir" (Balaban ve Özdemir, 2008:147). "Girişimcilik eğitimi bireyin içinde var olan ateşin zaman zaman dışarı çıkmasını sağlamaktadır." (Korkmaz, 2012: 224). Girişimcilik eğilimlerine ilişkin yapılan bir araştırmada, "girişimcilik eğilimi ile kişilik faktörlerinden yaratıcı olma ve başarıya ihtiyacı faktörleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür" (Doğaner ve Altunoğlu, 2010:109). Girişimcilik eğitimi, bireylerin söz konusu kişilik özelliklerini ve girişimcilik eğilimlerini ortaya çıkarmak ve eğilimlerini arttırmak amacını da taşımaktadır.

Girişimcilik eğitimi, bireylere ticari fırsatları ve onları harekete geçirecek benlik saygısı, iç görüşü, beceri ve bilgileri tanıma yeteneğini sağlama işidir (Colin, Jack, 2004:416). Eğitim, girişimciliği aşama aşama tetiklemektedir:

Girişimcilik Eğitimi -----> Girişimcilik -----> Bireyler, Firmalar ve Toplum (Alberti, Sciascia ve Poli, 2004:3). Eğitimin girişimcilik üzerindeki olumlu etkisine ilişkin, yapılan bir başka araştırma da, "girişimcilik dersi alanların fırsat yaratma ve fırsatları değerlendirme, başarı kazanılmasında kararlılık gibi girişimcilerde bulunması gereken özelliklerle ilgili görüşe katılma oranının daha yüksek olduğunu" (Balaban ve Özdemir, 2008: 145) göstermiştir. Girişimcilik eğitimi, modern ekonomik gelişme stratejisinin bir parçası olarak görülmekte ve ekonomik kalkınma mekanizmasının önemli alalardan birini teşkil etmektedir (Mcmullah, Long, 1987:261). Girişimciliğin doğuştan mı olduğu yoksa sonradan öğretilir olup olmadığını araştıran bir çalışma, girişimciliğin en

azından bazı yönlerinin başarıyla öğretilbilir olduğu sonucuna ulaşmıştır (Henry, Hill, Leitch, 2005:158). Yine bir başka araştırma, girişimcilik eğitimi alan mezunların çoğunun girişimcilik eğitiminin sonuçlarından memnun olduğunu tespit etmiştir (Harry, 2008:382).

Ülkemizde girişimciliğin, hem sosyo-kültürel yapıdaki boşluğunu, hem de eğitim alanındaki boşluğunu kapatabilmek adına KOSGEB'in potansiyel girişimcilere (hâlihazırda girişimci olanlara) ve girişimci olmak isteyenlere, girişimcilik eğitimi ile faaliyet göstermek istedikleri alanda bilgi ve danışmanlık desteği yapması ayrıca önem kazanmaktadır. KOSGEB'in "Girişimcilik Destek Programları Uygulama Esaslarının" 6. maddesinde: "KOSGEB bünyesinde verilen uygulamalı girişimcilik eğitiminin, girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmak ve girişimcileri iş planı kavramı ile tanıştırmak ve başarılı işletmelerin kurulmasını sağlamak amacı ile verildiği, eğitim sonunda girişimci adaylarının kendi iş fikirlerine yönelik iş planlarını hazırlayabilecek bilgi ve deneyimi kazanmalarının hedeflendiği" (Girişimcilik Destek Programları Uygulama Esasları:3) belirtilmiştir. Bu eğitim sayesinde, kursiyerler ilk aşamada, girişimcilik potansiyelini ortaya çıkarabilecek; ikinci aşamada da, iş fikrini ortaya koyup, iş planı geliştirebilecek. Ayrıca, yapılan bir araştırmaya göre, KOSGEB'den destek alan işletmeler, destek almayan işletmelerden daha kurumsal olduğu gerçeği de ortaya çıkmıştır (Çakır ve Aksel, 2012:178).

KOSGEB'in Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi ücretsiz olup, süresi 60 saattir. Eğitim dört ana modülden oluşmaktadır:

Modül 1: Girişimcilik özelliklerinin sınanması, iş fikri geliştirme ve yaratıcılık egzersizleri,

Modül 2: İş planı kavramı ve öğeleri (pazar araştırma, pazarlama planı, üretim planı, yönetim planı, finansal plan)

Modül 3: İş planı öğelerinin pekiştirilmesine yönelik atölye çalışmaları

Modül 4: İş planının yazılması ve sunumunda dikkat edilecek hususlar

Bu eğitimi başarıyla tamamlayarak KOSGEB'in girişimcilik sertifikasına sahip olan kursiyerler, KOSGEB'in girişimciliği destekleme programlarından yararlanma hakkını da kazanmış olacaktır. KOSGEB, girişimcilik sertifikasına sahip olan girişimci adaylarına işletme kuruluş desteği, kuruluş dönemi makine, teçhizat ve ofis donanım desteği, işletme giderleri desteği ve sabit

yatırım desteği vermektedir. Söz konusu destekler, girişimciliğe teşvik ederek, girişimciliği kolaylaştırmaktadır.

Ekonomik büyüme ve gelişme açısından taşıdığı önem nedeniyle, girişimciliğin teşvik edilmesi politikaları, akademik çevrenin de ilgi duyduğu alanlarından biri olmuştur. Bu nedenle, son dönem akademik çalışmaların "girişimcilik" üzerine yoğunlaştığı gözlenmektedir. Yapılan literatür taramasında, girişimcilikle ilgili çalışmalarda; kadın girişimciliği, girişimciliğin dünyada ve Türkiye'deki gelişimi, girişimci tipleri, girişimciliğin gelişmesi ve oluşumu, girişimcilik politikaları gibi konuların ağırlıklı yer tuttuğu gözlenmiştir. Ancak, KOSGEB'in vermiş olduğu uygulamalı girişimcilik eğitime katılan girişimci adaylarına yönelik yeterli araştırmalar mevcut değildir. Dolayısıyla bu araştırma, literatürdeki bu boşluğu doldurmaya katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca bu araştırma sürecinde, KOSGEB'in eğitim kurslarına katılanların sonrasında "ne yaptıkları" ya da "ne yapamadıkları" konusu da literatürde eksikliği hissedilen bir başka araştırma konusu olarak karşımıza çıkmıştır.

2. YÖNTEM

Nisan-Mayıs (2013) tarihlerinde, Sivas ilinde Sivas Ticaret Odası Kadın Girişimciler Kurulu, Sivas Ticaret Odası Genç Girişimciler Kurulu, Sivas Esnaf Odası ve Sivas Gençlik Derneği tarafından düzenlenmiştir. Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri, KOSGEB Hizmet Merkezleri tarafından veya KOSGEB'in işbirliği yaptığı kurum ve kuruluşlar tarafından verilmektedir. KOSGEB tarafından verilen uygulamalı girişimcilik eğitimi sertifikası kurslarına 180 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden 117 kursiyere yüz yüze görüşerek anket uygulandı, bakınız (Tablo1). Ayrıca, kursiyerlerin girişimcilik potansiyellerini ortaya koymaya yönelik, "Rathus Atılmanlık Ölçeği" uygulandı. Anket verileri SPSS programına girilerek verilerin tablolar halinde betimsel-yorumsal analizi yapıldı. Uygulanan anket formu üç ana bölümden oluşmaktadır: demografik ölçüm (13 soru) ve girişimcilikle ilgili: girişimcilik sertifikasını alma nedenleri, girişimci olma isteğinin ardında yatan çekici ve itici nedenler, kursiyerlerin girişimciliği gerçekleştirmenin önünde gördükleri problemlerin neler olduğunu tespit etmeye yönelik (56 soru) ve Rathus Atılmanlık Ölçeği (30 soru).

Tablo 1. Ankete katılan kursiyerlerin katıldıkları kursların dağılımı

Kursu veren kurum/ dernekler	Eğitim alan Kursiyer Sayısı (N)	Araştırmaya Katılan Kursiyerler	
		(n)	(%)
Sivas Ticaret Odası Kadın Girişimciler Kurulu	30	16	13,7
Sivas Gençlik Derneği	60	38	32,5
Sivas Esnaf Odaları	60	35	29,5
Sivas Gençlik Derneği	68	38	32,5
Toplam	180	117	100,00

Özgün adı "Rathus Assortiveness Schedüle" olan ölçek, 1973'de Rathus, S.A. tarafından geliştirilmiştir. Rathus Atılganlık Ölçeği 30 maddeden oluşan 1 ile 6 arası puanlanan 6 seçenekli Likert tipi bir ölçektir. Soru formu (cevaplar soru formu üzerinde işaretlenir) olarak kursiyerlere uygulanmıştır. Kursiyerlerin kendi kendilerine cevaplandırabilecekleri, uygulanışı kolay bir ölçektir. Formun başlangıcında nasıl yanıtlanacağı ile ilgili bilgi verilmiştir. Her madde ile ilgili kursiyerlere ölçek maddelerindeki ifade ve davranışların kendilerine ne oranda uyduğu sorulmuştur. Seçenekler; "Çok Uygundur", "Oldukça Uygundur", "Biraz Uygundur", "Pek Uygun Değildir", "Fazla Uygun Değildir", "Hiç Uygun Değildir" şeklinde cevaplandırılmıştır. Bu araştırmada kursiyerlere uygulanan Rathus Atılganlık Ölçeği güvenilirlik testi yapılmış ve Cronbach's Alpha 0,741 olarak tespit edilmiştir.

2.1. Araştırma Bulgu ve Yorumları

2.1.1. Araştırmaya Katılan Kursiyerlerin Demografik Özellikleri

Ülkemizde, eğitimden yararlanma imkânı kısıtlı ve iş istihdamı sınırlı olan kadınlara yönelik, pozitif ayrımcı niteliğinde pek çok politika uygulanmaktadır. Bunlardan biri de, kadın girişimciliğinin teşvik edilmesidir. Kadınlar arasında, girişimci olma isteği ve çabasının da yaygınlaşmaya başlamış olmasını, son dönem kadın hakları ve girişimciliğinin desteklemesi yönündeki politikaların yansımaları olarak değerlendirebiliriz. Araştırmaya katılan kursiyerlerin cinsiyet dağılımı: %48,7'si kadın, %51,3'ü erkek, oranların birbirine çok yakın olması, bu yansımaların bir göstergesi niteliğindedir.

Girişimcilikle ilgili bir standart yaş ortalaması olmamasına rağmen genç girişimci adaylarının daha azim, heyecan ve çalışma arzusu içinde oldukları, orta yaş ve üstü adayların ise tecrübe ve risk alma konusunda daha avantajlı oldukları söylenebilir (Gözek ve Akbay; 2012: 47). Araştırmaya katılan kursiyerlerin oldukça genç olduğunu görüyoruz. Kursiyerlerin %45,5'i 18-29 yaş aralığında, %23,1'i 30-40 yaş aralığında ve %31,4'ü de 40 yaş üstü yaş aralığında yer almaktadır. Kursiyerlerin medeni durumlarına bakıldığında evli ve bekârın oranlarının aynı olduğunu görüyoruz. Kursiyerlerin eğitim durumu incelendiğinde, yarıya yakınının lise mezunu olduğu görülmektedir. Ayrıca yüksek okul ve üniversite mezunu sayısı da azımsanmayacak orandadır.

Kursiyerlerin anne-babalarının eğitim ve meslek durumlarına bakıldığında, sosyo-ekonomik statülerinin pek yüksek olmadığını söyleyebiliriz. Kursiyerlerin yarıdan fazlasının annesi ve babası ilkokul mezunudur. Kursiyerlerin %20,5'nin annesi okur-yazar değilken ve %60,7'sinin annesi ilkokul mezunudur. Kursiyerlerinin %82'nin annesi ev hanımıdır. Kursiyerlerin %55,4'nün babası emekli, %18,8'nin babası işçi, %11'nin babası esnafıdır.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Kursiyerlerin Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Kadın				Erkek											
	N		%		N		%									
	57		48,7		60		51,3									
Yaş	18-23		24-29		30-35		36-41		42-47		48-53		54 ve üzeri			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
	35	29,9	30	25,6	18	15,4	9	7,7	15	12,8	4	3,4	6	5,1		
Medeni Durumu	Bekâr		Evli		Boşanmış		Dul		Nişanlı							
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%						
	54	46,2	54	46,2	2	1,7	2	1,7	5	4,3						
18 Yaşına kadar yetiştiğiniz yer	Köy		Kasaba		İl Belediyesi		Büyük Şehir Belediyesi		Yurt dışı							
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%						
	6	5,1	13	11,1	84	71,8	13	11,1	1	0,9						
Eğitim Durumu	İlköğretim		Lise		Yüksek Okul		Üniversite		Y. Lisans/doktora							
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%						
	14	12,8	54	46,2	23	19,7	25	21,4	1	0,9						
Annenezin Eğitim	Okur-yazar değil		İlköğretim		Lise		Yüksek Okul		Üniversite							
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%						

Durumu	24	20,5	71	60,7	19	16,2	2	1,7	1	0,9														
Babanızın Eğitim Durumu	Okur-yazar değil		İlköğretim		Lise		Yüksek Okul		Üniversite															
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%														
	10	8,5	60	51,3	36	30,8	6	5,1	5	4,3														
Mesleğiniz	Ev Hanımı		İşsiz		Esnaf		İşçi		Memur		Uzman		Özel sektör		Tüccar		Öğrenci		Emekli					
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%				
	28	23,9	30	25,6	11	9,4	6	5,1	2	1,7	3	2,6	27	23,1	2	1,7	2	1,7	6	5,1				
Annenizin Mesleği	Ev Hanım		İşsiz		Esnaf		İşçi		Memur		Özel sektör		Emekli											
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%										
	96	82,1	3	2,6	2	1,7	5	4,3	3	2,6	1	0,9	7	6,0										
Babanızın Mesleği	Emekli		Esnaf		İşçi		Memur		Özel sektör		Çiftçi		Tüccar											
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%										
	65	55,6	13	11,1	22	18,8	7	6,0	6	5,1	2	1,7	2	1,7										

Kursiyerlerin kendi meslek durumları değerlendirildiğinde (Tablo2), %25,6'sı işsiz ve %23,9'unun da ev hanımı olduğunu göz önünde bulunduracak olursak önemli bir gerçekliği ortaya koymuş olacağız. Bu durumda kursiyerlerin %49,5'i işsizdir. Buradan hareketle kursiyerlerin girişimciliği aynı zamanda kendilerini istihdam etmelerinin bir yolu olarak gördüklerini söyleyebiliriz. Bu oranı %23,1 ile özel sektör çalışanı, %9,4'ü esnaf, %5,1'i memur, %5,1'i emekli 2,6'sı uzman, 1,7'si tüccar ve 1,7'si de öğrenci takip etmektedir. Burada dikkati çeken bir başka nokta ise, ikinci sırada özel sektör çalışanlarının yer almasıdır. Girişimciliğin özel sektör çalışanlarına cazip gelmesinin iki temel nedeni olduğunu söyleyebiliriz. Birincisi, özel sektör çalışma koşullarının ağır olması ve hak ettikleri değeri göremedikleri inancı onları kendi işinin patronu olmaya itmektir. İkincisi ise, özel sektörde çalışanların piyasayı yakından tanıma fırsatını yakalamış olmalarının ve iş deneyimlerinin onları girişimci olmaya özendirilmesi ve cesaretlendirmesidir. İşsizler kategorisinin yarıya yakınının ev hanımları olduğuna tanık oluyoruz. Eğitim ve istihdam edilme imkânları kısıtlı olan kadınlar sosyo-ekonomik özgürlüklerini kazanabilmek için girişimcilik onlara çekici gelmektedir. Memur olan kursiyerler ise emeklilik sonrası girişimci olmayı planladıkları için bu kursa katılmaktadır. Esnaf kursiyerler de KOSGEB desteğini alarak işini geliştirebilmeyi düşündükleri için bu eğitim programına katılmaktadırlar.

Kursiyerlerin girişimcilik sertifikası almak istemesinin pek çok nedeni vardır (Tablo 3). Bu nedenlerden hangisinin daha öncelikli olduğuna bakıldığında, "birilerinden bir şeyler beklemekten vazgeçtiğim ve kendim için bir şey yapmam gerektiğine inandığım için" diyenler (%68,0) ilk sırada yer almaktadır. "Gerçekten girişimci olmak isteğim için" diyenler (%67) ile ikinci sırada ve "KOSGEB teşviklerinden yararlanmak için" (%64,9) diyenler ise üçüncü sırada yer almaktadır. "Vakti gelince işime yarar" diyenlerin oranı %49,6'dır. En az etki eden nedenler ise sırasıyla; "Çevre baskısıyla", "Özgeçmişimde yer alması için" ve "sosyal ortamlara girmek için" ifadeleridir. Kursiyerlerin yarıya yakınının işsiz olduğu göz önünde bulundurulduğunda, sertifika almak istemelerinin en önemli nedeninin kendileri için bir şey yapmak olması oldukça anlamlıdır.

Tablo 3. Girişimcilik Sertifikasını Alma Nedenleri

	Az	Orta	Çok	Durumuma uygun değil
KOSGEB teşviklerinden yararlanmak için	15,4	64,9	17,9	1,7
Vakti gelince bir işime yarar diye	24,8	20,5	49,6	5,1
Gerçekten bir girişimci olmak istediğim için	11,9	18,8	67,5	1,7
Birilerinden bir şey beklemekten vazgeçtiğim ve kendim için bir şey yapmam gerektiğine inandığım için	21,3	9,4	68,0	10,3
Özgeçmişimde yer alması için	39,3	19,7	23,0	17,9
Çevremın baskısı yüzünden	47,0	5,1	8,6	39,3
Sosyal ortamlara girmek için	35,9	12,8	29,1	22,2

Kursiyerler için girişimciliğin pek çok çekici tarafı bulunmaktadır (Tablo 4). Verilerin dağılımlarına bakıldığında, en çekici nedenin “ideallerimi gerçekleştirmek” olduğunu görüyoruz. İkinci sırada “kendi iş yerinin olması” ve sonrasında da “aile ekonomisine katkıda bulunmak” gelmektedir. Burada, çekici nedenlerin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermeyeceği merak konusudur. Verilerin cinsiyete göre analizi yapıldığında; kadın kursiyerlerin girişimci olma istediğinin ardında, “Özgürlük, bağımsızlık ve kendini gerçekleştirme” amacının erkeklerden daha ön planda olduğu saptandı. Toplumumuzun sosyo-kültürel yapısı gereği, erkekler pek çok alanda kendilerini hâlihazırda daha özgür hissettiklerinden, kadınlar ancak girişimci olarak kendi özgürlük alanlarını yaratacaklarını düşünmektedirler. Oysa erkek kursiyerlerin girişimci olma isteğinin ardında yatan önemli bir neden “Çok para kazanmak”tır. Kadın kursiyerler için “özgürlük”, “sosyal ilişkiler kurmak” ve “kendini ispatlamak” girişimciliğin çekici nedenlerinin başında yer alırken; erkek kursiyerler için de “çok para kazanmak”, “kendi iş yerinin olması” ve “kendi kendinin patronu olmak” girişimciliğin çekici nedenlerinin başında yer almaktadır. Bu bulgu göstermektedir ki, kadınlar arasında girişimciliğin maddi boyuttan çok, sosyal kültürel boyutu daha fazla ön plana çıkarken; erkek kursiyerler için maddi boyutu önce gelmektedir. Açıkçası, kadınların birer girişimci olarak kendilerine

sunulmayan sosyal ve kültürel hakları elde edeceklerini düşündüklerini söylemek yanlış olmayacaktır.

Tablo 4. Girişimci olma isteğinin ardında yatan çekici neden dağılımı

	Hiç önemli değil (%)	Önemli %	Çok önemli %	Durumum a uygun değil %
Özgürlük, bağımsızlık ve kendini gerçekleştirme isteği	9,4	32,5	54,7	3,4
Statü ve para kazanma	4,3	41,0	52,1	2,6
Kendi işyerimin olması için	6,0	27,4	62,4	4,3
Kendi kendinin patronu olma isteği	9,4	30,8	51,3	8,5
Yeni pazar imkânları olduğu için	6,0	36,8	48,7	8,5
Çocuklarımla geleceği için	5,1	27,4	55,6	12,0
Sosyal ilişkiler kurmak için	7,7	40,2	43,6	8,5
Mesleğimi yapmak için	13,7	30,8	47,0	8,5
İdeallerimi gerçekleştirmek için	2,6	25,6	65,8	6,0
Aile ekonomisine katkıda bulunmak için	8,5	25,6	57,3	8,5
Birilerine kendimi ispatlamak için	34,2	27,4	17,9	20,5
Çok para kazanmak için	17,9	37,6	34,2	10,3
Bir işle meşgul olmak için	19,7	36,8	26,5	17,1
Zaman esnekliği olduğu için	30,8	23,9	18,8	26,5

Yapılan bu çalışmada, girişimciliğin çekici nedenlerinin (Tablo 4), eşi ölümü, eşin iflası, boşanma, çalıştığı işyerinde hak edilen konuma gelememe, istifa, cinsiyete dayalı ayrımcılık gibi girişimciliğe iten nedenlerden çok daha etkili bulunmasıdır. İtici nedenler, çekici nedenlere oranla daha spesifik ve özeldir. Çekici nedenlerin, herkes için geçerli olduğu, sadece çekici nedenlerin önceliğinin cinsiyete göre farklılık gösterdiği gözlemlendi.

Tablo 5. Kursiyerlerin Girişimciliği Gerçekleştirmenin Önünde Gördükleri Problemlerin Dağılımı

	Pek Az Problem oluşturur (%)	Problem oluşturur (%)	Çok Problem oluşturur %	Durumuma Uygun Değil %
Sermaye temini	30,8	32,5	33,3	3,4
Aile izni ve desteği	41,0	14,5	4,3	40,2
İş kurmaya ilişkin prosedürler	29,9	28,2	16,2	25,6
Deneyimsizlik, acemilik	35,0	27,4	13,7	23,9
İşi kurma ve sürdürmede bilgiye ulaşmada	28,2	34,2	12,8	24,8
İş yeri arama ve kiralamada	28,2	27,4	22,2	22,2
Mal /müşteri temininde	31,6	30,8	12,0	25,6
Donanım, araç, gereç temini	34,2	26,5	19,7	19,7
Resmi kuruluşlarla ilişkilerde	39,3	22,2	13,7	24,8
Başarısızlık korkusu yaşamam	34,2	20,5	14,5	30,8

Bir işletmenin en temel taşı sermayedir. Kursiyerlerin %65'i sermaye teminini girişimciliklerini gerçekleştirmenin önünde en önemli problem olarak gördüklerini gözlemliyoruz. Kursiyerlerin destek almak amacıyla, bu eğitim programına katılmaları göz önünde bulundurulursa, sermaye konusunda sorun yaşıyor olmaları anlamlıdır. Şöyle ki, sermaye problemi olmayan bir girişimci aday için bu kursa katılmak öncelikli amaç olmayacaktır. Girişimci adaylarına yönelik yapılan bir kaç araştırmada da girişimci adaylarının önlerinde en önemli problem olarak sermaye teminini gördükleri ortaya çıkmıştır (Gözek ve Akbay, 2012; Çetine ve Yılmaz, 2007). Kursiyerlerin, girişimciliklerinin önünde gördükleri diğer engeller sırasıyla; işyeri arama ve kiralama, işi kurma ve sürdürmede bilgi kanallarına ulaşma, iş kurmaya ilişkin prosedürlerdir. Aile izni en az karşılaşılan problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Sermayeyi temin eden girişimci adayları, iş kurma sürecinde, pek çok zorlukla karşılaşmaktadır. Bu zorlukların başında da; iş fikri geliştirirken bilgiye ulaşmadır. Ülkemizde bilgiye ulaşma konusunda, maalesef, gelenekten gelen bir tutumun ve pek çok alanda kurumsallaşamamamızın sonucu olarak, formel değil de enformel bilgiye başvurma tercih edilmektedir. Örneğin; üniversiteye yeni gelen bir öğrenci, ders geçme yönetmeliğini

okumaktansa, üst sınıftaki öğrencilere sormayı tercih etmektedir. Yanlış anlama ya da yanlış bilgi aktarımı sonrasında öğrenci mağduriyetler de yaşayabilmektedir. Girişimcilikle ilgili gerekli bilgileri edinme ve prosedürleri yerine getirme aşamasında da insanlar genellikle başkalarına sormayı tercih etmektedir. Bu durum, çoğu zaman bilgi eksikliği ve yanlış anlamadan dolayı aslında yaşanmaması gereken sorunları doğurmaktadır. Yaşanan bu sorunlar toplumda girişimciliğin zorlu ve içinde çıkılmaz bir süreç olduğu anlayışının yaygınlaşmasını da beraberinde getirmektedir.

Kursiyerlerin sertifikalarını aldıktan sonra, KOSGEB desteğinden yararlanabilmeleri için öncelikle, bir girişimcilik projeleri ve iş planlarının olması gerekmektedir. İş planı, "girişimci adayının kendi önünü görmesinin yanında, kurmayı planladığı işletmenin; çeşitli kurum ve kuruluşlara, finansal kaynak temin araştırmalarında borç ya da kredi kaynaklarına başvuru yaparken, ortaklık düşünülmesi halinde potansiyel ortaklara iş modelini tanıtırken, teşvik ve proje destek programlarına başvururken kullanılır. Ayrıca, işletmenin ihtiyaç duyduğu makinelerin, girdilerin temin edilmesi aşamasında ilgili firmalarla yapılacak görüşmelerde kurulacak işletmenin özelliklerinin aktarılması amacıyla kullanılacak kapsamlı bir dokümandır" (Gözek, Akbay:55). Yapılan bu araştırmada, kursiyerlerin %47,0'nın KOSGEB'e sunabileceği hazırda bir projesinin olmadığı saptanmıştır. Kursiyerlerin %23,1'i için girişimcilik süresi belirsizdir. 1-6 ay gibi çok yakın bir zamanda girişimci olmayı hedefleyenlerin oranı ise %22,2'dir. Kursiyerlerin, %17,9'u 1 yılda, 18,8'i 2-3 yıl içerisinde, %12,8'i 4-5 yıl içerisinde 1,7'si 5 yıldan fazla bir zamanda, %3,4'ü de emekli olunca girişimci olmayı hedeflediğini belirtmiştir. Dolayısıyla, kursiyerlerin yarıya yakınının girişimcilik projesinin olmamasını, girişimci olmak için hedefledikleri süre ile açıklamak mümkündür.

Ailelerinde girişimci olanların, girişimci olma ihtimalinin daha yüksek olacağı beklenmektedir. Ayrıca, ailelerinde girişimci olanların, sermaye temini konusunda çok fazla sorun yaşamayacağı, bilgi ve tecrübeden yararlanma imkanlarının daha fazla olacağı gerçeği göz önünde bulundurulmalıdır. Hâlihazırda girişimci olanlarla ilgili yapılan bir araştırmada, ailelerinde girişimci olanların oranının %70 olması, girişimcilerin rol model olarak ailelerini aldıkları (Özdemir ve Mazgal, 2012: 101) gerçeğini ortaya koymaktadır. Ancak, yapılan bu araştırmada, kursiyerlerin sadece %22,2'nin ailesinde (anne-baba-kardeş) girişimci olduğu, %77,8

gibi yüksek bir oranın ailesinde girişimci olmadığı kaydedilmiştir. Buradan, kursiyerlerin büyük çoğunluğunun ailelerinde kendilerine rol model olabilecek ya da sermaye desteği sağlayabilecek bir girişimci olmadığı için ve hâlihazırdaki bir işletmeyi devam ettirebilecek bir durum söz konusu olmadığı için KOSGEB desteğine ihtiyaç duydukları sonucunu çıkarabiliriz.

Kursiyerlerin katılmış oldukları kurs ve alacakları sertifika hakkında olumlu görüş geliştirdikleri tespit edildi. Kursiyerlerin %91,4'ü alacakları girişimcilik sertifikasının işine yarayacağını düşünüyor. Yine kursiyerlerin %78,6'sı girişimcilik projesinin KOSGEB tarafından karşılanacağına inanıyor. Sertifikayı aldıktan sonra karşılara çıkabilecek fırsatlardan, kursiyerlerin %14,5'i devlet memuru olmayı, %5,1'i ücretli çalışan olmayı, %71,8'i de girişimci olmayı ve kendi işini kurmayı tercih ettiğini belirtmiştir. Buradan kursiyerlerin bu kursu oldukça önemsedikleri ve hedeflerinin gerçekten de bir girişimci olduğu sonucuna varıyoruz.

Kursiyerlere, "Türkiye genelinde girişimcilik sertifikasını alanların, sadece %5'inin KOSGEB desteği aldığı belirtilerek bu konuda ne düşündüğünü" soruldu. Açık uçlu olarak yöneltilen bu soruya ilişkin, kursiyerler tarafından yapılan açıklamaları, iki ana kategoride inceleyebiliriz: birincisi, istek ve temenni niteliğindedir. Kursiyerlerin büyük bir çoğunluğu, konuya ilişkin nedensel bir açıklama getirmekten ziyade, "istek ve temenni" yönünde yorumda bulunmuşlardır. Sıklıkla şu ifadeleri kullandıklarına tanık olundu: "oran büyütülebilir", "daha iyi olabilir", "daha fazla destek istiyoruz", "desteklerin artmasını bekliyoruz", "devlet daha çok desteklemeli", "iyi ama daha fazla olmalı", "oran çok düşük", "oran artmalı, %15-25 olmalı". İkincisi ise, nedensel-mantıksal açıklamalardan oluşmaktadır. Az sayıda kursiyer soruya nedensel-mantıksal açıklama getirmiştir. Kursiyerlerin bu konudaki açıklamalarını dört maddede toparlayarak şöyle özetleyebiliriz;

KOSGEB'e sunulan projelerin yetersiz olması, iyi bir pazar araştırması ve fizibilite çalışmasının yapılmamış olması nedeniyle oran düşüktür.

KOSGEB prosedürlerinin beklenenden daha zorlayıcı olması nedeniyle oran düşüktür.

KOSGEB'in ilk aşamada destek vermediği, yani işletme kurulup, belli bir aşamaya geldikten sonra desteklediğinden dolayı;

mali sıkıntılar yaşayan girişimci adaylarının iş fikrini hayata geçirememeleri nedeniyle oran düşüktür.

Kursiyerlerin verilen eğitimlerden yeteri kadar yararlanmaması nedeniyle oran düşüktür.

KOSGEB'in vermiş olduğu girişimcilik eğitimi, Türkiye genelinde oldukça yaygındır. Çeşitli kurum, kuruluş ve dernekler tarafından KOSGEB'in desteği ile düzenlenen ve ücretsiz verilen bir eğitim programıdır. Dolayısıyla, bu programdan pek çok kimse yararlanmaktadır. Bu nedenle %5 oranı düşük görünmektedir. Diğer önemli bir nokta da, KOSGEB sertifika sahibini bir girişimci olduktan sonra desteklemektedir. Yani hiç sermayesi olmayan bir kişinin KOSGEB desteğini alması mümkün görünmemektedir. Öncelikle işletmesini kuracak, daha sonra yapmış olduğu masrafları, KOSGEB desteğinden karşılayabilecektir. Yukarıda belirtildiği üzere kursiyerlerin büyük bir çoğunluğunun sermaye temini noktasında zorluk yaşadıkları göz önünde bulundurulacak olunursa, kursiyerlerin KOSGEB desteğinden yararlanma şanslarının da düşük olacağını söyleyebiliriz. İyi bir proje ve iş planı hazırlamak da kolay bir süreç gibi görünmemektedir. Ayrıca, girişimciliği etkileyen pek çok bireysel faktörler (eğitim, kişilik özellikleri vs) göz önünde bulundurulacak olunursa, her isteyen de girişimci olamayacağı bir gerçektir. Sonuçta, bu araştırma verilerinin de, kursiyerlerin çoğunluğunun sermaye problemi yaşıyor olduğunu ve iş projelerinin olmadığını göstermesi, Türkiye genelinde %5 oranını açıklar niteliktedir.

Rathus Atılganlık (Girişimcilik) Ölçeği

Veriler SPSS programında değerlendirildi. Kursiyerlerden 32 kişinin (%27,4) girişimci, 85 kişinin de (%72,6) ise orta düzeyde girişimci olduğu tespit edildi. Çekingen kategorisinde hiç kimsenin yer almadığı tespit edilmiştir. Buradan şu yoruma gitmemiz mümkün; bu kursa katılmak eyleminde bulunmak bile girişimci olduğunun (iyi ya da orta düzeyde) ya da çekinden biri olmadığının bir göstergesidir. Şöyle ki, çekingen biri olsaydı bu kursa katılma eyleminde de bulunamayabilirdi.

Cinsiyet açısından karşılaştırıldığında, görüldüğü üzere kadınların erkeklerden daha girişimci olduğu, kadınların %33,3'nün atılgan, erkeklerin ise %21,7'sinin atılgan oldukları tespit edilmiştir. Bekârların da (%32,1) evlilerden (%23,6) daha atılgan olduğu tespit edilmiştir. Evlilikle birlikte üstlenilen eş, çocuk gibi pek çok

sorumluluk insanları daha az risk almaya itmektedir. Bu durum bekârları daha girişimci yapabilmektedir.

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Kursiyerlerin yarıya yakınının kadın olması, son dönemde kadınlar arasında da girişimci olma isteğinin yaygınlaştığını göstermektedir. Kursiyerlerin yaş ortalaması düşük ve yarıya yakını da işsizdir. Dolayısıyla bu kursun önemli işlevlerinden biri de, işsizlere bir girişimci olma olanağı vererek kendilerini istihdam etmelerinin sağlanmasıdır. Kursiyerlerin meslek sıralamasının ikinci sırasında özel sektör çalışanları gelmektedir. Girişimciliğin özel sektör çalışanlarına cazip gelmesinin iki temel nedeni olduğunu söyleyebiliriz. Birincisi, özel sektör çalışma koşullarının ağır olması ve çalışanların hak ettikleri değeri göremedikleri inancı onları kendi işinin patronu olmaya itmektedir. İkincisi ise, özel sektörde çalışanların piyasayı yakından tanıma fırsatını yakalamalarından dolayı iş deneyimleri onları girişimci olmaya özendirmesi ve cesaretlendirmesidir.

Kursiyerlerin girişimcilik sertifikası almak istemesinin pek çok nedeni vardır. Bu nedenlerden öncelikli olanlar sırasıyla; “birilerinden bir şeyler beklemekten vazgeçme ve kendileri için bir şey yapmak gerektiğine inanma”, “gerçekten girişimci olmak isteme” ve “KOSGEB teşviklerinden yararlanmak isteme” gelmektedir. Kursiyerlerin yarıya yakınının işsiz olduğu göz önünde bulundurulacak olunursa iş arama ve bulma sürecinde kendileri için bir şey yapmaya bu kursla başlamaları anlamlı görünmektedir.

Kursiyerleri girişimciliğe çeken pek çok etken söz konusudur. Çekici nedenlerin en önemlileri sırasıyla: “idealleri gerçekleştirme”, “kendi iş yerinin olması” ve “aile ekonomisine katkıda bulunmak”tır. Çekici nedenler, cinsiyete göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Kadın kursiyerlerde, “Özgürlük, bağımsızlık ve kendini gerçekleştirme” isteğinin oranı erkeklerden daha yüksektir. Toplumun sosyo-kültürel yapısı göz önünde bulundurulacak olunursa, erkekler kendilerini hâlihazırda daha özgür hissettiklerinden dolayı özgürlük onlar için öncelikli bir neden olarak karşımıza çıkmıyor. Oysa kadınlar, girişimci olarak kendi özgürlük alanlarını yaratacaklarını ve daha bağımsız olacaklarını düşünmektedirler. Kadın kursiyerler için “özgürlük, bağımsızlık ve kendini gerçekleştirme”, “sosyal ilişkiler kurmak” ve “kendini

ispatlamak” çekici neden olarak ön plana çıkarken, erkek kursiyerlerde ise “çok para kazanmak”, “kendi iş yerinin olması”, “kendi kendinin patronu olmak” daha önemlidir. Kadınlar kursiyerler için girişimci olma isteğinin ardında maddi nedenlerden çok sosyo-kültürel nedenler yatarken; erkeklerde ise maddi nedenler daha çekici olmaktadır. Sosyo-kültürel koşullarda, pek çok haktan mahrum bırakılan, erkeklere oranla eğitim ve istihdamından yararlanma imkânları kısıtlı olan kadınların, birer girişimci olarak kendilerine sunulmayan sosyal ve kültürel hakları elde edeceklerini düşündüklerini söyleyebiliriz.

Kursiyerler girişimciliklerini gerçekleştirmenin önünde gördükleri en önemli problem sermaye teminidir. Ardından da işyeri arama ve kiralama, işi kurma ve sürdürmede bilgi kanallarına ulaşma ve iş kurmaya ilişkin prosedürler gelmektedir.

Kursiyerlerin yarıya yakınının henüz KOSGEB’e sunabilecekleri bir projelerinin olmaması da dikkat çekicidir. Altı ay gibi kısa bir süre içerisinde girişimci olmayı hedefleyen kursiyerlerin oranı ise %23,1’dir. Dolayısıyla daha uzun vadede girişimci olmayı planlayanların projelerini de bu süreçte hazırlamayı düşündükleri sonucuna varabiliriz.

Rathus’un atılganlık/girişimcilik ölçeği sonuçlarına göre, kursiyerlerin %27,4’ü (32 kişi) atılgan/girişimci, %72,6’sı (85 kişi) ise orta düzeyde atılgan bulunmuş olup, çekingen kategorisinde ise hiç kimsenin yer almadığı tespit edilmiştir. Buradan şu yoruma gitmek mümkündür; bu kursa katılma eyleminde bulunmak bile girişimci olduğunun bir göstergesidir. Kadınların erkeklerden, bekârların da evlilerden daha girişimci oldukları tespit edilmiştir. Buradan hareketle, kadınların girişimci bir yapıya sahip oldukları ve kadınların ihtiyacı olan en önemli şeyin kendilerine sosyo-ekonomik fırsat verilmesi olduğunu söyleyebiliriz.

Kursiyerlerin katılmış oldukları kurs ve alacakları sertifika hakkında olumlu görüş geliştirdikleri tespit edildi. Kursiyerlerin %91,4’ü girişimcilik sertifikasının işine yarayacağını düşünüyor, %78,6’sı ise girişimcilik projesinin KOSGEB tarafından destekleneceğine inanıyor. Bu durum KOSGEB’in girişimciliği teşvik etme noktasındaki işlevini önemli ölçüde gerçekleştirdiğini söyleyebiliriz.

Sonuç olarak, kursiyerlerin, sosyo-ekonomik durumlarının iyi olmaması, yarıya yakınının işsiz olması, büyük oranda sermaye problemi yaşıyor olmaları ve çoğunluğunun ailelerinde kendilerine

rol model alabilecekleri (şerhaye temini, bilgi-tecrübe aktarımı ve devralabilecekleri bir işletmenin varlığı vb.) bir girişimci olmaması nedenleriyle, KOSGEB'in bu programına katıldıkları tespit edilmiştir. Dolayısıyla, pek çok olanaktan yoksun olan girişimci adaylarına, girişimcilik imkanı sağlamak noktasında KOSGEB'in bu eğitim programının işlevsel olduğu sonucuna ulaşabiliriz.

KAYNAKÇA

- Askun B., Yıldırım N. (2011). Insights On Entrepreneurship Education In Public Universities In Turkey: Creating Entrepreneurs Or Not? **Procedia - Social and Behavioral Sciences** Volume 24, 2011, Pages 663-676
- Alberti F., Sciascia S. B., Polic A., (2004). "Entrepreneurship Education: Notes on an Ongoing Debate", IntEnt2004 University of Napoli Federico II (Italy), 4-7 July
- Balaban Ö., Özdemir Y. (2008). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği, **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, Cilt 3, Sayı 2, S: 133-147.
- Başer H., Büber R. (2012). "İş Kurma Amacı Olan Adayların Girişimcilik Özelliklerinin Ölçülmesi: Aydın İli'nde Bir Uygulama", **Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi**, Cilt 4, No 1, Issn: 1309-8012.
- Bozkurt Ç. Ö., (2011). **Dünyada ve Türkiye'de Girişimcilik Eğitimi: Başarılı Girişimciler ve Öğretim Üyelerinden Öneriler**, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Colin J, Jack E, (2004) "A contemporary approach to entrepreneurship education", **Education + Training**, Vol. 46 Iss: 8/9, pp.416 - 423.
- Çakır, A., Aksel İ., Masoodul H., (2012). "KOBİ'lerin Kurumsallaşmasında KOSGEB Desteklerinin Rolü", **Yeni Fikir Dergisi**, SAYI: 9/ Temmuz-Aralık, S.167 -180.
- Çetin B. N., Yılmaz A.S. (2007). "Elazığ'da Sosyal Bir Kalkınma Hamlesi: Girişimcilik Eğitim Kursu" **Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları**, S.93-1003.
- Doğaner, M., Altunoğlu A. E., (2010). "Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri", **Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi**, Cilt 2, Sayı 2, ISSN: 1309 -8039, S. 103-110.
- Durukan T., (2007). "Dünden Bugüne Girişimcilik ve 21. Yüzyılda Girişimciliğin Önemi", **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, 1/ 2, 25-37.
- Gözek S., Akbay C. (2012). "Girişimci Adaylarının Girişimcilik Eğilimleri ve Sorunları" Kahramanmaraş Sütçü İmama Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt9, Sayı:2.
- Henry C. Hill F., Leitch C. (2005) "Entrepreneurship education and training: can entrepreneurship be taught? Part II", **Education + Training**, Vol. 47 Iss: 3,

pp.158 - 169.

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı;
"Girişimcilik Destek Programları Uygulama Esasları". www.kosgeb.gov.tr

Korkmaz O., (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği", **Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Cilt 14, Sayı, S. 209-226.

Harry M. (2008) "The impact of entrepreneurship education on entrepreneurial outcomes", **Journal of Small Business and Enterprise Development**, Vol. 15 Iss: 2, pp.382 - 396

Mcmullah W. Ed., Long W. A. (1987) Entrepreneurship education in the nineties, **Journal of Business Venturing**, Volume 2, Issue 3, Summer, Pages 261-275.

Öktem M., Aydın M., Ekinci S. (2007). "Türkiye'de Girişimciliğin Geliştirilmesinde KOSGEB'in Önemi: Uygulamalı Bir Çalışma", **Sosyo-Ekonomi Dergisi**, 1, S. 47-76.

Özdemir Y., Mazgal S. (2012). "Bir Kariyer Tercihi Olarak Girişimcilikte Dışsal Faktörlerin Etkisi: Sakarya Örneği" **Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi** (7:1), S: 87-102. s.101.

Türk Dil Kurumu, **Türkçe Sözlük**, Akşam Sanat Okulu Matbaası, Ankara 2005.

Xavier S. R., Kelleve D., Kew J., Herrington M., Vorderwülbecke A. (2012) Global Entrepreneurship Monitor 2012 Global Report. <http://www.gemconsortium.org/docs/download/2645>.